

Záver

V rámci európskeho medzinárodného práva procesného vytvára Nariadenie Brusel I v súčasnosti európsky systém civilného konania v oblasti civilných a obchodných vecí. Opiera sa o ustanovenia čl. 81 ZFEU o „justičnej spolupráci v civilných veciach“. Je síce unifikáciou medzinárodného práva procesného a nie vnútroštátneho civilného procesného práva, ale jeho nepriame dopady však môžu zasiahnuť i problematiku vnútroštátneho procesného práva stanovením príslušnosti súdov. Nie je to však cieľom predpisu. Jedná sa zároveň o regionálnu unifikáciu *inter partes*, tzn. medzi členskými štátmi. Preto je obmedzená i jeho personálna pôsobnosť. Musíme tak rozlišovať medzi konaniami pred súdmi členských štátov, kedy majú účastníci (prípadne len jeden účastník) bydlisko alebo sídlo na území členských štátov a prípady ostatné, na ktoré sa Nariadenie Brusel I nevzťahuje a postupuje sa podľa národných pravidiel, či iných medzinárodných zmlúv.

Nariadenie poskytuje normy medzinárodnej súdnej právomoci, ktoré sú rovnaké pre všetky členské štáty zapojené do systému. Každý rozsudok vydaný v niektorom z členských štátov sa uznáva a vykonáva vo všetkých ostatných členských štátoch za rovnakých podmienok. Okrem toho, existencia ustanovení stanovujúcich rovnaké kolízne normy pre všetky členské štáty zabezpečuje, že súdy v celom Spoločenstve rozhodujú o rovnakých prípadoch podľa rovnakých noriem.

Zabezpečuje jednotný prístup k súdom členských štátov bez ohľadu na štátnu príslušnosť osôb. Osoba s bydliskom na území členského štátu môže byť žalovaná len na súde, kde má svoje bydlisko. Na iných súdoch, v iných členských štátoch, môže byť táto osoba žalovaná len na základe pravidiel uvedených v Nariadení, v jeho druhej časti. Tieto ustanovenia poskytujú alternatívnu právomoc v iných štátoch a zároveň ochranu slabšej strane v prípadoch spotrebiteľských zmlúv, poisťovacích zmlúv, či individuálnych pracovných zmlúv. Rovnako stanoví výlučnú právomoc a podmienky pre dohodu o právomoci zjednanú stranami.

S rozhodnutiami súdov členských štátov sa nakladá jednotne a tieto pri uznávaní neprechádzajú žiadnym zvláštnym procesom uznania. Výkon rozhodnutia je zasiahnutý unifikáciou prakticky len v otázke opravného prostriedku proti nariadeniu výkonu.

Ďalší rozvoj justičnej spolupráce v civilných a obchodných veciach Spoločenstva sa usiluje zvýšiť priepustnosť stále pretrvávajúcich bariér medzi súdnymi systémami členských štátov. Haagsky program prijatý Európskou radou v novembri 2004 položil dôraz na úplné naplnenie programu vzájomného uznávania do roku 2011. Výsledkom bolo prijatie nariadenia, ktorým bol zavedený európsky exekučný titul. Ten je skutočným prínosom pre veriteľov, ktorí ním získali prístup k rýchlemu a účinnému výkonu v cudzine. To všetko bez potreby zapojenia súdov členského štátu, v ktorom sa žiada o výkon, a bez straty času a nákladov, ktoré sú s tým inak spojené. Požiadavka zjednodušenia a zrýchlenia procesov vo veciach s nízkou hodnotou sporu je naplnená prijatím nariadenia o európskom platobnom rozkaze.

V roku 2002 bola vytvorená Európska justičná sieť v občianskych a obchodných veciach na uľahčenie justičnej spolupráce medzi členskými štátmi a na účely poskytovania informácií verejnosti, aby mala lepší prístup k vnútroštátnym súdom. V každom členskom štáte existuje jeden alebo viac kontaktných bodov pre justičné a administratívne orgány, ktorých funkciou je napomáhať riešeniu problémov, s ktorými sa stretli vo veciach s medzinárodným prvkom, a poskytovať im úplné a aktuálne informácie o práve ostatných členských štátov.

Zmluva o európskych spoločenstvách bola nahradená, resp. zásadne novelizovaná Lisabonskou zmluvou. Nijak však zásadne nemení prístup k justičnej spolupráci v civilných veciach. Únia tak má naďalej rozvíjať justičnú spoluprácu v občianskych veciach s medzinárodným prvkom založenú na zásade vzájomného uznávania súdnych a mimosúdnych rozhodnutí. Až čas ukáže jej pravý význam ako pre Európu samotnú, tak pre ďalší vývoj európskeho medzinárodného práva procesného.

Cieľom práce bol nielen rozbor ustanovení Nariadenia Brusel I, ale i historický výklad a kapitola venovaná ďalším predpisom európskeho medzinárodného práva procesného.